

تاریخچه چینی در جهان
معرفی شاخص ترین ظروف چینی موجود
در موزه ظروف سلطنتی مجموعه فرهنگی تاریخی سعدآباد

مجموعه فرانسوی تاریخی سعدآباد

پیشگفتار:

ظروف چینی بیش از ۱۷۰۰ سال پیش برای اولین بار تولید شد و چندی نگذشت که این ظروف چینی از مرز دریا ها هم گذشت و به کشورهای دیگر صادر شد. برخی از ظروف چینی نفیس هم اکنون در موزه های معروف جهان نگهداری میشود. بر اساس اسناد تاریخی، تاریخ صدور ظروف چینی ساخت چین به خارج از کشور به قرن هشتم باز می گردد، در آن زمان ظروف چینی به منطقه خاور میانه از مبادی تمدن جهان صادر می شد، این ظروف ابتدا فقط مورد استفاده پادشاهان و اشراف بود و کمی بعد به دست تاجران رسید. از نظر آنان ظروف چینی که از خاک و گل تهیه شده بود و به یشم شباهت داشت، عجیب و افسانه ای بود. در قرن نهم میلادی بغداد مرکز تجارت جهان اسلام بود، ابریشم و ظروف چینی کالا های عمده تجارت وقت بود. شایان ذکر است " جنگ خه " دریانورد معروف سلسله " مینگ " از سال های ۱۴۰۵-۱۴۳۳ طی ۲۸ سال ۷ بار به اقیانوس آرام جنوبی و اقیانوس هند سفر کرد و بر اثر فعالیت های وی تجارت خارجی چین به اوج خود رسید. " جنگ خه " در سفرهای خود بسیاری از ظروف چینی ساخت شهر " جین ده جن " را همراه برده و به نقاط مختلف اهدا کرد، بسیاری از این ظروف هم اکنون در موزه های کشورهای مختلف نگهداری می شود. در موزه " تیکابی " استانبول ترکیه ۱۳۰۵۸ عدد ظروف چینی نگهداری می شود که همه آنها متعلق به تولیدات کوره های دولتی است.

مخصوصا ظروف آبی و سفید رنگ سلسله " یوان " (۱۲۰۶-۱۳۶۸) که تزییناتی با سبک اسلامی دارد، ظروف چینی آن زمان که در موزه های چین نگهداری شده از نظر کیفی با آثار جمع آوری شده در موزه مزبور قابل مقایسه نیست و این مساله ثابت می کند که ظروف آبی و سفید رنگ صادراتی آن زمان طبق سفارش ساخته و از مواد مرغوب تهیه شده است.

مقدمه:

واژه کائولن از سلسله جبال بلند کائولینگ به معنی قله مرتفع در ناحیه جیان کسی در کشور چین گرفته شده است که از خاک چینی سفید رنگ تشکیل شده است.

در اواسط دوران تانگ، قبل از میلاد مسیح، صنعتگران چینی قدمهای نخستین را در تصفیه و پاک نمودن مواد اولیه جهت تولید کالاهایی برتر و عاری از نقص برداشته بودند. این تحولات ابتدا منجر به ساخت برخی ظروف سفالین با سنگنما به رنگ سفید شد که در تهیه آنها از خاک کائولن استفاده می گردید. آمیختن فلاسپاتها با کائولن منجر به تهیه ظروف مزبور گردید. که نوع بدنه آنها از استحکام، سفیدی متمایل به زرد و شفافیت متوسطی برخوردار بوده است.

بعلت استقبال فراوان از این ظروف، عرضه آنها در بازارهای جهانی افزایش پیدا کرد. اولین کارخانجات صنعتی ظروف پرسیلن یا چینی در چینگ — ته — چن تأسیس شد که صدها سال در این زمینه فعالیت می کردند. یکی از

کشفیات قابل توجهی که در آن زمان حاصل گردید و بعدها مورد تقلید و دوباره سازی سایر صنعتگران قرار گرفت. استفاده از کبالت بخاطر رنگ آبی حاصل از آن در ترسیم نقوش بر روی ظروف مزبور بود. کبالت قبلاً بوسیله ایرانیان بر روی ظروف سفالین مورد استفاده قرار گرفته و از طریق آنها نیز به صنعتگران چین منتقل شده بود. بطور کلی تمام مراحل ساخت، اصول اولیه و فرمول چگونگی تهیه چینی آلات همیشه نزد چینیان مخفی نگهداشته می‌شد و آنها همواره این اسرار را بصورت گنجی پاسداری می‌کردند.

تاریخچه ظروف چینی:

ظروف چینی چین در قرن ۱۶م ابتدا به پرتغال سپس به بازار اروپا راه یافت. پس از چند سال جنگ، هلند به جای پرتغال بر اقیانوس آرام غربی تسلط یافته و بزرگترین مشتری ظروف چینی ساخت چین تبدیل شد. در سال های ۱۶۳۶، ۱۶۳۷ و ۱۶۳۹ هلند جمعا صد ها هزار ظرف چینی ساخت شهر "جین ده جن" را خرید.

در قرن ۱۸م میزان صادرات ظروف چینی به اروپا به ۶۰ میلیون رسید. تفاوت ظروف صادراتی "چین ده جن" از لحاظ شکل قالب و سبک هنری با فرآورده های فروش داخلی به دلیل مطابق سازی با رسوم غربی ها اعمال شده بود

برای نمونه، نوعی از ظروف آبی و سفید رنگ وجود دارد که علاوه بر نقشه های گل و پرند و انسان که در نقاشی سنتی چین غالبا دیده می شود، نقش های تزئینی خارجی مانند نقش گل لاله هم در آنها نمودار است که به میزان فراوان مورد علاقه اشراف اروپایی بوده است.

بسیاری از کشورها به محض خریداری ظروف چینی مبادرت به تقلید و ساخت آن می کردند. "ایزنیک" واقع در جنوب شرق استانبول "جین ده جن" ترکیه نامیده می شود.

سال ۱۷۵۵ اروپائیان در قاره خود خاک چینی که مواد اولیه برای تهیه ظروف چینی است را پیدا کرده و در سال ۱۷۶۸ برای اولین بار ظروفی نظیر ظروف ساخت "جین ده جن" را تهیه کردند.

مبلغان مسیحی در قرن ۱۸م مدارکی فنی از چین به اروپا بردند و باعث شد اروپاییان فناوری ساخت ظروف چینی را فرا گیرند.

نحوه ساخت ظروف چینی:

برای ساخت ظروف چینی از ترکیب خاک رس، فلدسپات یا همان سنگ چخماق و سیلیس استفاده می شود. در کنار این ها از کانی ها و عناصر دیگر نیز در ساخت این ظروف کاربرد دارد.

ترتیب مراحل ساخت ظروف چینی:

آماده کردن خمیر و میکس خشک مواد، قالب‌بندی و شکل‌دهی ظروف چینی، پخت در حرارت پایین، لعاب‌کاری، پخت نهایی و خاتمه مراحل اصلی تولید

معرفی ظروف چینی:

به طور کلی ظروف چینی فرآورده ای از صنعت سرامیک است که به منظور سرو غذا تهیه می شود. این ظروف بر اساس نوع فرایند تولیدشان به گروه بندی های مختلف تقسیم می شوند: فرایند حرارتی، دمای پخت، شفافیت، نور گذری و درصد جذب آب

خصوصیات قطعات سرامیکی لعاب خورده و یا همان چینی:

دارای ترکیب شیشه ای و سفید رنگ در صورت اصابت ضربه ای نرم و آرام به قطعه چینی صدایی مانند صدای زنگ به صورت مداوم از آن شنیده می شود

ظروف چینی غیر قابل نفوذ آب هستند و با رنگ های مصنوعی تزیین شده اند (در برخی چینی ها جذب آب بسیار اندک است و مابین ۰/۲ درصد تا ۱ درصد متغیر است)

بررسی های به عمل آمده روشنگر این مسئله است که به علت بالا بودن دمای پخت ظروف چینی (حدود ۱۴۰۰ درجه)

و سطوح صاف و صیقلی که شستشوی آن را راحت می کند، این ظروف از لحاظ بهداشت، با کیفیت ترین ظروف جهت مصرف غذا هستند. لازم به ذکر است پوشش لعاب ظروف چینی تاثیری بر ترکیبات غذا ندارد و می توان این ظروف را هم برای سرو غذاهای سرد و هم غذاهای گرم به کار برد

چینی استخوانی، چینی زجاجی، پرسلان نرم و پرسلان سخت انواع مختلفی از ظروف چینی لعاب دار می باشند که با توجه به خواص فیزیکی، نحوه پخت و ویژگی ها با هم تفاوت هایی دارند. در این بین بهترین نوع ظروف چینی پرسلان سخت می باشد. دمای پخت پرسلان سخت در مرحله اول بین ۹۸۰ تا ۱۰۰۰ و در مرحله دوم که دمای کوره لعاب است بین ۱۳۶۰ تا ۱۴۲۰ است. جذب آب در پرسلان سخت بسیار کم می باشد (چیزی در حدود کمتر از ۲ دهم درصد) و سفیدی این نوع چینی حدود ۷۵ درصد می باشد.

مهمترین ویژگی‌های ظروف چینی مرغوب:

میزان شفافیت، شوک حرارتی، میزان تحمل ضربه، ماندگاری رنگ، لعاب و نقش بر اثر شستشوی مداوم، سبکی چینی، قابل استفاده بودن در ماشین ظرفشویی و ماکروفر، جذب آب کمتر، رنگ و سپیدی چینی، میزان سختی لعاب چینی، خراشیده نشدن چینی بر اساس استفاده مداوم از قاشق و چنگال، از بارزترین خصوصیات یک چینی مرغوب است.

یک دست ظروف چینی مناسب شامل ظروف صبحانه خوری، کاسه سوپ خوری، درب سوپ خوری، قوری، گلدان، نمک و فلفل پاش، فنجان و نعلبکی، بشقاب غذاخوری، بشقاب خورشت خوری، آبلیمو خوری، شکردان، دیس در سایزهای مختلف و ... می باشد.

ظروف چینی در جهان:

کشور ژاپن را نیز از دیر زمان می‌توان جزء یکی از اولین و بزرگترین تولید کنندگان کالاهای پرسیلن (چینی‌آلات) محسوب نمود. محصولات این کشور همیشه به تعداد فراوان و با مرغوبیتی متوسط در سطح جهان عرضه می‌شده است. فرآورده‌های ژاپن اغلب از نقوش و فرمهای تقلیدی برخوردار بودند و گرچه از جهات تکنیکی در سطح عالی قرار داشتند ولی به لحاظ عدم ابتکار تولیدات نامحدود، محصولات چینی این کشور به لحاظ اهمیت در دوره دوم جهانی قرار دارد.

در چین سفرهای مارکوپولو دیگران قطعاتی از چینی‌های ساخته شده وارد اروپا گردید. در آن زمان اروپائیان ظروفی خشن و ابتدائی تولید می‌کردند که پس از مشاهده قطعات چینی کوشش فراوانی در ساختن ظروف چینی بکار بردند.

صنعتگران اروپائی با اضافه کردن گرد شیشه به خاکهای سفید رنگ سعی نمودند که محصولات چینی مشابه محصولات کشور چین را تولید نمایند ولی این کشف تا سال ۱۷۰۹ که مقارن با شروع تحولات صنعتی در اروپا می‌باشد، بوقوع نپیوست.

در آن زمان یعنی اواخر قرن ۱۸ میلادی سفالگران با تجربه پی می‌بردند که تمام رازها در ترکیب کائولن، سیلیس و فلدسپات نهفته است و گفته می‌شود که این کشف برای اولین بار توسط بانگر که شاگرد یک دوافروش آلمانی بود انجام گرفته است، ولی امروزه این کشف را به گرافونت شرینهااس نسبت می‌دهند.

در برخی نوشته‌ها به چگونگی روش ساخت چینی و ورود آن بصورت مخفیانه به اروپا توسط مسیونرهای مذهبی اروپائی اشاره شده است. این کشف به سرعت در تمام اروپا اشاعه پیدا کرد و کارخانجات چینی سازی در سرتاسر این قاره احداث گردید.

در انگلستان خاک سفیدی که از منطقه کورنوال استخراج می‌شود پرسین ادت به معنی خاک چینی می‌نامند. در طی سالهای اخیر همراه با گسترش دانش و کشف خواص گوناگون کائولن، این ماده جایگاه خاصی در صنعت کسب کرده و امروزه بعنوان ماده اولیه اصلی یا جنبی و کاتالیزور در بسیاری از صنایع استفاده می‌گردد.

کائولن در ایران نیز از دیر باز مورد توجه بوده و آثار حفریات قدیمی از قبیل تونل و گودالهای متعدد، حکایت بر شناخت آن نزد پیشینیان ایران زمین دارد. تاریخ معدنکاری بر روی کائولن در ایران به درستی معلوم نیست.

در قرن نهم این اشیاء در بین ایرانیان بسیار رایج بوده و سفالگران سلاجقه و صفویه سعی فراوان در بازسازی آنها کردند.

در عصر صفویان تعدادی از صنعتگران چینی نیز جهت تعلیم و آموزش به ایران آمدند ولی از این آموزش نتایج مطلوبی حاصل نشد. بجز آنکه ایرانیان بشدت تحت تأثیر نقوش و رنگهای هنرمندان چینی قرار گرفتند. از آن به بعد بتدریج پی به اهمیت و خواص کائولن بردند و در صنایع مختلف از آن استفاده کردند.

تاریخچه چینی در اروپا :

مردی که به عنوان سازنده اصلی چینی اروپایی شناخته می‌شود یوهان فریدریش آلمانی بود. او کیمیاگر بود و ادعا می‌کرد می‌تواند سرب را به طلا تبدیل کند. چینی طلای سفیدی بود که برای دوام، ظرافت و ریشه‌های بومی آن ارزش قائل بودند. مارکوپولو برای اولین بار در قرن چهاردهم آن را از چین به اروپا آورد: یک شیشه سبز رنگ کوچک در میان پارچه‌های ابریشم، ادویه‌ها و شیشه‌هایی از عطرهای خوشبو. پولو آن را پورسلونا نامید.

این یک نام مستعار ایتالیایی برای پوسته صدف است که ظریف و شکننده می‌باشد. اما پس از تمام این‌ها چینی بخشی از تجارتی کثیف برای دزدهای دریایی و خرابکارها شد.

مدتی پس از قرن شانزدهم زمانی که پرتغالی‌ها و هلندی‌ها مسیرهای تجاری خود را به خاور دور تاسیس کردند، بازار قوی از محصولات صادراتی به وجود آمد: چینی منحصرأ برای اروپا ساخته شده بود. امروزه هم می‌توانید این بازی عجیب و غریب و توسعه را به راحتی ببینید.

تولید داخلی ارزان تر و آسان تر بود و خرابی‌ها و ضایعات کمتری داشت، اما اروپایی‌ها نمی‌دانستن چگونه می‌توان چینی را در داخل کشور تولید کرد. مارکو پولو در این باره حدس‌هایی زده بود اما تقریباً تا پانصد سال بعد هیچ کس ایده بهتری برای تولید نداشت.

پولو در این باره نوشته است: این ظروف از خاک یا خاک رس ساخته شده‌اند که از یک معدن استخراج شده‌اند و در تپه‌های بزرگ پوشیده شده‌اند و سی یا چهل سال در معرض باد، باران و خورشید قرار دارند. " تا این زمان زمین آنقدر پاکیزه بود که غذاهایی که درست می شدند، از رنگ‌های لاجوردی با درخشش بسیار درخشانی برخوردار بودند. " شرحی که از سال ۱۵۵۰ دریافت می شود این است که چینی نیز از یک عصاره معین ساخته شده‌است که زیرزمینی است و از شرق آورده شده‌است. در سال ۱۵۵۷ شخصی این فرضیه را ارائه کرد که پوسته تخم مرغ و صدف ها به گرد و غبار تبدیل می شوند سپس با آب مخلوط می شوند و یک گلدان شکل می گیرد. سپس آن‌ها در زیر زمین پنهان می‌شوند. صد سال بعد، آن‌ها حفاری می‌شوند، درست شده‌اند و برای فروش گذاشته می‌شوند. " هیچ کدام از این ها کاملاً دقیق نیستند. پوسته های تخم مرغ و صدف به خاکستر تبدیل می شوند. " چینی " به طور سنتی از دو جز اصلی ساخته شده‌است: کائولین که نوعی خاک چینی است که یک ماده سیلیکاتی برای ساختار دادن به ظروف است و پتانوس یا سنگ سفالگری که به سرامیک شفافیت و سختی می دهد. کائولین جز ضروری تر و مهم تری است. چند هزار سال پیش گل کوزه گری گلرز به معنای صخره بلند نامیده می شد که البته نام خود را از یک کوه در جینگژدان چین که چینی برای اولین بار در آنجا ایجاد می شد و هزار سال پیش جاییولینگ به معنی نوک بالا نامیده می شد گرفته شده است. این نام توسط یک کشیش به نام پرتو انتروکالاس در اوایل قرن هجدهم و در نگراش هایی که درباره چینی داشت ثبت شده است.

در اروپا قرن ها پیش از انتروکالاس ساخت چینی غیر ممکن تلقی می شد. داستان واقعی چگونگی اختراع چینی و اختراع دوباره آن در کتاب جدید ادموند ویل به نام جاده سفید می توانید ببینید: سفر به یک تفکر. یک سفر نفس گیر و تاریخی سه تپه سفید بسیار معروف. اولی در جینگژدان است که هنوز پایتخت چینی جهان است. جایی که در آن گلدانهای سفید بر روی تخته چوب بدون رنگ زدن قرار می گیرند، راهی که مدت‌ها پیش باید برای امپراتور انجام شود. دومین مورد در مایسن آلمان است که بوئگر ادعا می کند موفقیتش و اولین کارخانه چینی در اروپا تاسیس شده است. (ملکه الیزابت دوم به عنوان هدیه عروسی یک سرویس چینی میسین دریافت کرد) و سوم در پلیموت، انگلستان، جایی که یک کوئیکر متفکر به نام ویلیام کوکورثی، نسبت تولید را از بین برد، و شرکت وجود چینی، تاسیس شد. مادر بزرگ شما ممکن است بشقاب های و ج وود را داشته باشند.

کارخانه چینی مایسن برای مدت بیست و سه سال باز بود (Bottger در سال ۱۷۱۹ درگذشت). وین بیش از یک دهه چینی تولید کرده بود. در اواسط قرن هجدهم انگلستان نیز در این کار شرکت داشت. در این میان یک صنعت به وجود آمد، و ظروف چینی به عنوان یک نماد برای بیش تر اشرافی ها به شمار آمد. در اسناد دی وال همه اینها از جمله تاریخ تبرید یک کارخانه چینی به نام Allach، که نازی‌ها در Dachau برای ساختن مجسمه‌های کوچک و دیگر آثار هنری برای لذت بردن خودشان و دادن هدیه به دیگران برپا کردند، وجود دارد. " پورسلین یا ظروف چینی " چیزی که کمتر کسی آن را درک میکند، در همه جا هست. اما مهمترین نماد چینی، سفیدی آن است. در بسیاری از اشیا طبیعی، سفیدی خالص زیبایی را افزایش می‌دهد.

تاریخچه و شکل گیری صنعت چینی در ایران:

سابقه ظروف سفالینه و آبگینه در ایران به حدود ۷ هزار سال و ظروف چینی در کشور چین که زادگاه ظروف چینی است به چندین هزار سال قبل می رسد که نمونه های آن در موزه ها و مراکز علمی جهان موجود می باشد.

از میزان تولید جهانی ظروف چینی به ویژه کشور چین اعداد و ارقام دقیقی در دسترس نمی باشد اما به صورت تخمین بین ۱ تا ۵/۱ میلیون تن در سال برآورد می شود که حدود ۸۰٪ آن متعلق به کشور چین است و به نظر می رسد دومین کشور تولیدکننده این صنعت ایران می باشد که حدود ۵٪ تولید جهانی را در اختیار دارد و حدود ۱۵٪ بقیه متعلق به سایر کشورها می باشد.

با کیفیت ترین ظروف چینی در کشورهای آلمان (با سابقه حدود ۳۰۰ سال)، انگلستان، فرانسه و در آسیا در کشور ژاپن تولید می شود. کشوری مانند آلمان در دهه ۱۹۸۰ با تولید سالانه ۱۰۰ هزار تن چینی جزو قوی ترین کشورها بود که به دلیل رقابت کشور چین، میزان تولید آن در حال حاضر به کمتر از ۲۰ هزار تن رسیده است.

معرفی موزه ظروف سلطنتی مجموعه فرهنگی تاریخی سعدآباد:

موزه ظروف سلطنتی در شرق مجموعه فرهنگی تاریخی سعدآباد قرار دارد. این بنا به دستور رضاشاه برای اشرف (خواهر دوقلوی شاه) بین سالهای ۱۸ - ۱۳۱۵ ساخته شد. به دستور اشرف پهلوی از سال ۱۳۵۰ فضای داخلی و خارجی این بنا مورد بازسازی قرار گرفت و در محدوده ای به مساحت ۲۶۰۰ مترمربع با زیر بنای ۱۸۰۰ مترمربع در دو طبقه توسعه و تغییر یافت و طراحی داخلی آن با حضور طراحان و متخصصین خارجی، به سبک فرانسوی طراحی و نمای خارجی آن که از سنگ تیشه ای بود به سنگ مرمرسفیدتبدیل شد.

این بنا پس از انقلاب اسلامی، در ۲۸ اردیبهشت ۱۳۷۴ به عنوان موزه ظروف تغییر کاربری داد و در اسفند همان سال آثار موزه جمع شد و ساختمان آن به نهاد ریاست جمهوری تحویل داده شد تا سال ۱۳۸۴ که این بنا مجدداً در اختیار سازمان میراث فرهنگی و گردشگری قرار گرفت. پس از انتقال اشیاء موزه صنایع دستی، در ۳۰ دی ۱۳۸۵ به ساختمان مذکور، این بنا با نام موزه صنایع دستی کار خود را آغاز نمود.

از بهمن ماه ۱۳۸۸ با تصمیم مدیریت وقت مقرر گردید که این موزه به شرایط مقرر اولیه خود برگردد و به همین دلیل چیدمانی از ظروف سلطنتی در بخشی از طبقه اول این بنا صورت پذیرفت و از خرداد ماه ۱۳۸۹ با انتقال موزه صنایع دستی به ساختمان دیگری در داخل مجموعه سعدآباد، این موزه با نام موزه ظروف سلطنتی حیات دوباره خود را آغاز نموده.

در حال حاضر در این موزه بیش از ۵۰۰ قطعه ظروف و اشیای تزئینی در ۵ سالن در دو طبقه به نمایش در آمده و در حال توسعه فضای نمایشگاهی و اشیاء به نمایش در آمده می باشد. اغلب این ظروف مربوط به کارخانجات معتبر دنیا نظیر لیموژ، سور، باواریا، رزنتال و ... می باشد. ظروف به نمایش در آمده به ۳ دسته ظروف قاجار، پهلوی اول و پهلوی دوم و ظروف اهدایی می باشند که در شرایط و مناسبت‌های مختلف خریداری و یا اهدا شده است

معرفی شاخص ترین ظروف چینی موزه ظروف سلطنتی:

در موزه ظروف سلطنتی، گنجینه‌ای غنی از محصولات مهمترین کارخانه های چینی سازی جهان موجود است که اغلب آنها در دوره‌ی پهلوی خریداری شده‌اند. از کارخانجات مهم در زمینه‌ی تولید چینی و ظروف سلطنتی می‌توان به کارخانه‌های میسن، باواریا و رزنتال در آلمان، لیموژ و سور در فرانسه، وینا در اتریش و ... اشاره کرد که هر کدام در زمینه‌ی تولیدات خود منحصر بفرد هستند.

۱- ظروف ویتروینی ساخت کارخانه باواریای آلمان با نقاشی سالوادور دالی نقاش واقع گرای اسپانیایی :

این ظروف ۱۰۷ تکه است و ۵۳ سرویس در دنیا از این سرویس موجود است که سه سرویس را دالی با دست نقاشی کرده و به ملکه کشورهای انگلیس و آلمان و فرانسه اهدا نموده و پنجاه سرویس چاپی است که سرویسی که در موزه ظروف سلطنتی است یکی از این پنجاه سرویس است. دالی در این ظرف آفرینش از نگاه فلسفی را به تصویر کشیده و طبق معمول تمام نقاشی های دالی زن و مورچه و ماهی در نقاشی دیده میشود و قیمت برآورد شده برای این ظرف یک میلیون دلار می باشد

۲- مجموعه ظروف چینی، ساخت کارخانه‌ی کپنهاگن دانمارک:

کارخانه ظروف چینی رویال کپنهاگن دانمارک نیز، از دیگر کارخانجات مهم در این زمینه بشمار می‌آید که دارای نشان سلطنتی این کشور می‌باشد. از آن جمله می‌توان به مجموعه‌ای بزرگ از ظروف مشهور به فلورا دانیکا، ساخت کارخانه‌ی سلطنتی کپنهاگن دانمارک اشاره کرد.

فلورادانیکا از برجسته‌ترین و پرهزینه‌ترین سرویس‌های غذاخوری در جهان بشمار می‌آید و یکی از الگوهای برتر ظروف چینی در دنیا محسوب می‌شود چراکه تمام قطعات آن دست ساز بوده و تصاویر منتخب از دایرةالمعارف گیاه‌شناسی توسط نقاشان، با ظرافت تمام بر روی ظروف نقش می‌بندد و همچنین از بهترین خاک چینی و طلای مرغوب برای ساخت و تزیین آن استفاده می‌شود. در سطح زیرین این ظروف، آرم و نشان اصالت کارخانه‌ی چینی سلطنتی کپنهاگن دانمارک دیده می‌شود.

از روی این آرم و اطلاعات موجود بر سطح زیرین ظرف می‌توان به قدمت و اصالت آن پی برد. نام گیاه منقوش بر ظرف نیز بر پایه‌ی اطلاعات دانشنامه‌ی فلورادانیکا که البته به زبان لاتین و یا بومی می‌باشد و همچنین امضای نقاش، از دیگر اطلاعات موجود بر ظرف می‌باشد.

یوهان کریستوفر بایر: در سال ۱۷۳۸ م در آلمان متولد شد. پدرش صاحب یک کارخانه‌ی رنگ آمیزی شیشه بود و طبق روال آن زمان، راه پدرش را ادامه داد. او مجذوب نقاشی چینی و به ویژه کار یوهان کریستوف دیچ بود. پس از سالها تحصیل خصوصی، به کپنهاگ سفر کرد تا در کارخانه‌ی سلطنتی کپنهاگ کار کند. او که به دقت و ظرافت در کار مشهور بود خیلی زود به عنوان رهبری پروژه عظیم تولید ظروف فلورادانیکا انتخاب شد. یوهان کریستف بایر و کارکنانش هر قطعه را بادست الگوبرداری و برش دادند و به این ترتیب هر قطعه را به یک اثر هنری تبدیل کردند.

۳- ظروف کامران میرزا (۱۳۰۷-۱۲۳۵ ه.ش / ۱۹۲۸-۱۸۵۶ م):

ظروف کامران میرزا مربوط به دوره قاجار می باشد و متعلق به کامران میرزا پسر سوم ناصر الدین شاه ملقب به نایب السلطنه امیرکبیر (در سال ۱۲۵۳ ش حاکم قم، ساوه، زرنند و کاشان شد و در نهایت در ۱۲۵۸ ش با حفظ لقب نایب السلطنه، به وزارت جنگ رسید، اما با مرگ ناصرالدین شاه و به سلطنت رسیدن مظفرالدین شاه، کامران میرزا منصبی نداشت. تنها در دوره ی پایانی سلطنت برادر، برای مدت کوتاهی بار دیگر عهده دار وزارت جنگ شد. کامران میرزا در (۱۳۰۷ ش - ۱۹۲۸ م) در تهران در گذشت و در حرم حضرت معصومه در قم، مدفون شد. لقب امیرکبیر جهت خطاب به امرای بزرگ، جایگزینی برای منصب امیر نظام (لقبی که میرزا محمد تقی خان فراهانی - امیر کبیر داشت از این نوع بود) و همچنین به صورت لقبی توصیفی مانند سایر القاب مرسوم در دوره ی قاجار به کار می رفته است. کامرانیه از باغهای بیلاقی کامران میرزا در شمال تهران و امیریه و منیریه باغهای قشلاقی اش در مرکز تهران بودند که اکنون به محلاتی به همین نامها تبدیل شده اند.)

ظروف فوق به کارخانه سرو فرانسه سفارش داده شده دارای رنگ ابی با تزیینات اب طلا و در وسط ظروف لقب کامران میرزا و تاج قاجار مشهود است.

مجموعه فرانسوی تاج قاجار

۴- ظروف امیر هوشنگ دولو:

ظروف اهدایی هوشنگ دولو (پسرخاله احمد شاه و دوست صمیمی محمدرضا شاه) سلطان خاویار ایران به رنگ آبی درباری و تزیینات اب طلا و نوشته هوشنگ دولو ساخت کارخانه لیموژفرانسه

هوشنگ دولو فرزند محمد ولی خان آصف السلطنه در سال ۱۲۸۵ ه.ش، در تهران به دنیا آمد. پدر او از طایفه دولو ایل قاجار بود و مادرش منیر اعظم (دختر کامران میرزا، خاله احمدشاه) بود و با خانواده سلطنتی قاجار وابستگی داشت.

هوشنگ دولو بسیار مورد علاقه و توجه محمدرضا شاه بود. او عنوان پیشخدمت مخصوص اعلیحضرت همایونی را داشت و همچنین از طرف شاه به ریاست "شرکت خاویار ایران" گماشته شد و طی سالهای ریاست خود بر این شرکت، در مطبوعات غرب به "سلطان خاویار ایران" شهرت یافت.

امیر هوشنگ دولو در انقلاب ۵۷، از ایران خارج شد و چند سال بعد در پاریس درگذشت.

دولو نام یکی از طایفه های هشتگانه ی ایل قاجار می باشد.

مجموعه فرسنگی، تاریخ سرکبار

۵- ظروف جشنهای ۲۵۰۰ ساله:

ظروف جشنهای ۲۵۰۰ ساله که در ۲۰ مهر ۱۳۵۰ در شیراز برگزار شده. ظروف مصرفی ساخت کارخانه روزنتال آلمان با طرح و نمادهای ایرانی مثلا (بشقاب غذاخوری که دارای تزئین آب طلا دارای نقش گل نیلوفر سر ستون های کاخ داریوش سوم معروف به کاخ سوسا و یا بشقابی با طرح کیوتر خانه های اصفهان و یزد... و یا ظروفی که نماد آن گره های آجری خانقاه عبدالصمد نطنز اصفهانی می باشد. و سوپ خوری که طرح آن مسجد عطار بخاراست. و ساخت کارخانه رزنتال آلمان

بشقاب چینی اهدایی با تزئین هنر ایرانی و تاج شاه ساخت کشور انگلستان به دو رنگ آبی و قرمز و سفارش دربار جهت هدیه دادن به مهمانهای شرکت کننده در جشن بوده است

۶- ظروف سفارشی با آرم تاج و زیر نویس ملکه پهلوی :

ظروف ساخته شده برای کاخ ملکه مادر (تاج المولک همسر دوم رضا شاه مادر محمدرضا . اشرف . شمس و علیرضا) که جنس آنها چینی با تزیین آب طلا با عیار بالا و نوشته ملکه پهلوی و تاج که مورد استفاده آنها مصرفی بوده و ساخت کارخانه رزنتال است.

۷- چینی شیرینی رنگ رزنتال :

چینی های به رنگ شیرینی با نشان تاج پهلوی ساخت کارخانه رزنتال المان با طرح گل و مرغ علت شیرینی رنگ بودن این ظروف استفاده از ماده ای به نام کائولن که در عاج فیل است میباشد. این ماده باعث استحکام چینی است لازم به ذکر است این ظرف از سفارشات دوره پهلوی اول است .

۸- نمونه کار تزئینی ساخت بوهم آلمان :

گلدان و کاسه از جنس بلور روکش ورق طلا با تزیینات گلهای برجسته ساخت بوهم آلمان

۹- سرویس چایخوری مایسن :

چینی با تزیینات گل‌های چینی برجسته دست ساز ساخت مایسن المان

۱۰- سرویس چینی وینا اتریش :

سرویس چینی با نقش تاج پهلوی دوم اب طلا ساخت کارخانه وینا اتریش

۱۱-چینی هنریش:

فنجان های چینی رنگی با نشان تاج پهلوی و تزیینات و روکش داخلی آب طلا ساخت کارخانه هنریش آلمان

مجموعه فرانسوی تاریخی با نخب سرعربا

۱۷

تاریخچه چینی در جهان

پژوهشگر: نوشین تدین(سرپرست موزه ظروف سلطنتی)